

Nr 124

Av herr **Jacobson** i Vilhelmina, om inrättande av en befattning som lappfogdeassistent i Västerbottens län.

Bland lappbefolkningen i Västerbottens lappmark råder stark oro med anledning av sjöregleringarna inom dessa områden. Lapparna har den uppfattningen att betydande arealer renbetesmark kommer att gå förlorade dels genom överdämning och dels genom nedisning på senhösten då fuktighet från de uppdämda sjöarna kommer att tränga ut över de omgivande markerna. Dessutom kommer de gamla renvägarna att bli förstörda, isarna kommer icke att bära vid höstflyttningarna och på en del ställen där förr var land kommer nu att bli vatten.

För att ge en föreställning om de överdämningar det är fråga om vill jag här nämna de företag, som dels är utförda och dels nu är aktuella i Västerbottens län: Ormsjön och Borgasjön i Dorotea socken, Vojmsjön, Stor-Ransaren, Kultsjön, Malgomaj, Volgsjön och Fettjaur i Vilhelmina socken, Storuman och Umsjön i Stensele socken, Gardiken och Nedre Björkvattnet i Tärna socken samt Stor-Juktan i Sorsele socken. Närmast att komma i fråga till reglering efter här nämnda vatten torde bli Abelvattnet, Arevattnet och Ropen samt Överuman i Tärna socken och eventuellt Tärnasjön och Storvindeln i Sorsele socken.

Alla dessa sjöar, möjligen på ett par undantag när, ligger inom renbetesområdena. Innan dessa sjöar blir uppdämda måste planer vara uppgjorda för den omläggning av renskötseln, som blir absolut nödvändig.

Bland lapparna hyser man en önskan att all möjlig hjälp skall lämnas dem till skydd mot uppkommande skador och till planering för framtiden så att renskötseln icke lider större skada än nödvändigt är. Det ligger ju närmast till hands att begära att lappväsendet, d. v. s. lappfogdarna och lappadministrationen i övrigt, här skall göra en insats, inte då bara i samverkan och samråd med sjöregleringsföretagen och med vattendomstolarna, utan även med representanter för lapparna. Detta sistnämnda samråd förutsätter att lappfogdarna har möjlighet att göra alla erforderliga utredningar inom de berörda bygderna och att komma i personlig kontakt med lapparna i deras byar.

Lappfogden i Västerbottens län har hos länsstyrelsen anmält att han anser sig förhindrad att i önskvärd omfattning ägna sig åt den betydelsefulla uppgift jag här ovan berört. Han är i allt för hög grad bunden av kontorsarbeten emedan han på lappfogdekontoret saknar tillräckligt kvalificerad hjälp. Han är i behov av en assistent men har förklarat sig vara nöjd om han i första hand kunde i ersättning för nuvarande kanslibiträde erhålla en kansliskrivare.

Länsstyrelsen har understött lappfogden genom framställning i ärendet till Kungl. Maj:t. Enligt statsverkspropositionen — nionde huvudtiteln — har statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet äskat anslag för anställande under nästa budgetår av en assistent med arvode motsvarande lön i löneklass 23 hos lappfogden i Jämtlands län. Däremot har statsrådet icke ansett sig kunna förorda att en kanslibiträdestjänst å lappfogdekontoret i Västerbottens län skall omäändras till kansliskrivartjänst.

Några uppgifter till ledning för en jämförelse av arbetsbördan för lappfogdarna i Jämtlands och Västerbottens län har jag icke, men jag har inhämtat att i samband med att framställning gjordes år 1946 från länsstyrelsen i Jämtlands län om anställandet av en lappfogdeassistent i länet verkställdes en utredning om lappfogdarnas kontorsorganisation av framlidne generaldirektören Lennart Berglöf. I ett den 5 mars 1947 avgivet yttrande i ärendet anförde statskontoret bl. a. "Statskontoret ifrågasätter emellertid, om icke i detta sammanhang jämväl bör övervägas att inrätta en heltidstjänst såsom lappfogdeassistent vid en var av länsstyrelserna i Jämtlands och Västerbottens län". Vid denna utredning synes sålunda ha framkommit sådana förhållanden om lappfogdens i Västerbottens län arbetsbörd, att statskontoret fann det skäligt att där anställdes en assistent. Sedan dess har enligt vad lappfogden uppger arbetet ökat i högst avsevärd omfattning.

Under åren 1943, 1948 och 1953 uppgick antalet diarieförda ärenden å lappfogdekontoret i Umeå till respektive 2 537, 2 861 och 2 434. En jämförelse enbart mellan diarierna de olika åren ger emellertid en felaktig bild eftersom det sedan 1948 blivit fler och fler ärenden, som registreras utan diarieföring. Nu t. ex. diarieföres endast sådana ärenden, som föranleder någon lappfogdens åtgärd, under det att det 1943 och åren där-efter diariefördes även ett stort antal ärenden, som överlämnades till lappfogden för kännedom. Den skenbara minskningen av antalet ärenden är därför icke riktig utan i stället har en kraftig ökning av antalet skett. Till belysande av arbetsbördan kan nämnas att lappfondens inkomster av nyttjanderättsupplåtelser under samma år uppgått till respektive 21 982, 25 539 och 40 405 kronor. Inkomstökningen förorsakas endast till ringa del av höjda arrendeavgifter. Den beror huvudsakligen på ett ökat antal upplåtelser.

Av diarierna framgår ej det merarbete lappfogden under framför allt de senaste åren fått genom i Ångermanälven och Umeälven pågående och planerade regleringsföretag och kraftverksbyggen, som redan är betydande och kommer att ständigt öka under den närmaste tioårsperioden.

Jag vill påpeka att statens lönenämnd, såsom också framgår av statsverkspropositionen, förklarar sig icke hava något att erinra mot den föreslagna lönegradsomplaceringen av den ifrågavarande biträdestjänsten på lappfogdekontoret.

Av vad jag erfarit har man inom länsstyrelsen i Västerbotten haft den uppfattningen att lappfogden i detta län likaväl som lappfogden i Jämtlands län skulle vara i behov av en assistent lämpligen i lönegrad Ce 23, men stannat för att föreslå en tjänst i Ca 15, då kostnaderna på detta sätt skulle bli lägre och utsikterna att få förslaget igenom därigenom bli större. Då emellertid departementschefen ansett sig kunna föreslå inrättandet av en lappfogdeassistenttjänst med arvode motsvarande Ce 23 i Jämtlands län och behovet av hjälp å lappfogdekontoret i Västerbottens län måste vara minst lika stort, tillåter jag mig föreslå att Västerbotten i förevarande avseende likställas med Jämtland.

Med stöd av det sålunda anförda tillåter jag mig hemställa,
att riksdagen måtte besluta att en befattning som lappfogdeassistent på arvodesstat inrättas å lappfogdekontoret i Västerbottens län.

Stockholm den 21 januari 1955

Uddo R. Jacobson
